

Kakšne dolžnosti imajo otroci do svojih staršev.

Naši starši so v prvej vrsti naši bližnji in z nami v najtesnejšej zvezi; njim se imamo za Bogom najprej zahvaliti za življenje, odgojo in brezštevilne druge dobrote. Ta tesna zveza, s katero smo s svojimi starši zvezani, in te brezštevilne dobrote, katere smo od njih prejeli, nalagajo nam pa tudi posebne dolžnosti do njih. — Kakor v vsem, nam je naš Izveličar tudi v vestnem spolnovanji dolžnosti do staršev lep zgled; kajti sv. evangelist Lukež (2, 51.) pripoveduje, kako je bil ž njimi prijazen, kako jim je pri delu pridno pomagal in jim bil pokoren. Ko se je iz Jeruzalema s svojimi starši povrnil v Nazaret, bil jim je pokoren in je rasel kakor v starosti, tako

v modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh. In tako je tudi drugim zapovedal te dolžnosti izpolnovati. A kako izpolnujemo mi te dolžnosti? — Jaz nečem tukaj navajati vsakdanjih tožeb staršev proti otrokom, nečem otrokom očitati, da jih večina svoje dolžnosti do staršev slabo izpolnjuje, ampak hočem samo razložiti dolžnosti, katere imajo otroci proti staršem izpolnovati. Mislim pa tukaj na bolj odrasčene sinove in hčere, kajti majheni, še nedorasli otroci se o tem podučujejo v šoli in oni tudi tega sestavka, naj bi bil še tako razločno napisan, ne bi razumeli.

Kakšne dolžnosti imajo tedaj odrasčeni otroci do svojih staršev? — Odrasčeni otroci so dolžni 1. svoje starše spoštovati, 2. ljubiti jih in 3. ubogati jih.

1. Otroci morajo svoje starše spoštovati; to že zahteva zapoved, katero je Bog v starem testamentu po Mozesu dal otrokom: „Spoštuj

svojega očeta in svojo mater.“ (II. Moj. 20, 12.) To zahteva tudi modri Sirah (3, 9.): „Z dejanjem in z besedo in z vsem potrpljenjem spoštuj svojega očeta“; in sv. Pavel (Efež. 6, 2.): „Spoštuj svojega očeta in svojo mater, to je prva zapoved z obljubo.“ — In kako bi tudi svojih staršev ne spoštovali? Saj so starši, po katerih nas je Bog v življenje poklical, katerim je Bog veliko skrb za nas naložil. V letih starejši od nas so že marsikaj videli, slišali in poskusili, ter so že zaradi tega vsega spoštovanja vredni, če bi tudi imeli slabosti, zaradi katerih ne bi zaslužili spoštovanja.

A kako naj svoje spoštovanje do staršev izkazujemo? Z dejanjem; to je, mi se moramo proti njim spoštljivo obnašati, krotko in prijazno ž njimi govoriti in jih pred družimi ljudmi odlikovati. Kralj Salomon je s svojega kraljevega prestola vstal, ko je mati k njemu prišla, šel jej je naproti, globoko se jej priklonil ter jej velel poleg njega se vsesti. (III. Kralj. 2, 19.) Tudi egiptovski Jožef je očitno skazal očetu svoje spoštovanje; kajti ko je slišal, da pridejo oče k njemu, peljal se jim je naproti, in ko sta se srečala, objel jih je in se od veselja jokal. (I. Moj. 46, 29.)

Tako moramo tudi mi očitno svoje starše spoštovati ter se jih ne smemo nikoli sramovati, da-si so stari, ubožni ali nizkega stanú; ne smemo jih osorno nagovarjati, preklinjati ali psovati; ne smemo jih pisano gledati ali se iz njih norca delati; ne smemo jim njihovih slabosti oponašati, niti jih opravljanju ali raznašati, ampak vselej moramo ž njimi prijazno in uljudno govoriti, in če bi tudi kaj krivega od nas zahtevali, smemo jim le dostojno ugovarjati.

Spoštujte torej svoje starše z besedo in dejanjem, kajti: „proklet bodi,“ pravi sv. pismo, „kdor ne spoštuje svojega očeta in svoje matere.“ (V. Moj. 27, 16.) Nasproti pa pravi modri Sirah (3, 7.): „Kdor svojega očeta spoštuje, dolgo bo živel, in kdor svojo mater spoštuje, ta je kakor óni, ki zaloge nabira.“

2. Otroci morajo svoje starše ljubiti. Ljubi Jezus nas uči: „Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.“ (Mat. 22, 39.) Ako vsled te zapovedi moramo vsacega, tudi tujega, nepoznanega človeka ljubiti, koliko bolj moramo ljubiti svoje starše, ki so nam najbolj bližnji, naši največji dobrotniki na zemlji?

Le pomislite, koliko so vaši starši z vami trpeli, ko ste bili še prav majhen in malozmožni! In še zdaj ostanete še dolgo slabe nežne stvarce, ki bi morale brez skrbi in ljubezni svojih staršev revno poginiti. Ne da se vse popisati, kar v tem času starši za svoje otroke storé in pretrpé. Mati jih mora snažiti, oblačiti in marsikatero noč pri njih prebdeti; a oče mora za nje delati in v potu svojega obraza jim kruha služiti. In kaj imajo starši za vse to? Nič drugega, nego žalostni jok in nadležno kričanje ubozega otročiča.

In ko otroci odrastejo morajo jih podučevati in z vsem potrebnem oskrbovati, da se morejo pozneje sami preživeti. A kdo more preračuniti ogromne stroške, pota in skrbi, katere imajo zaradi tega ubogi starši? „Kako bom svoje otroke preskrbel?“ s tacimi mislimi vstajajo in se vležejo starši, ki imajo odraščene otroke, in mnogokrat je skrb, bodo li jih mogli dobro preskrbeti, težka mōra, ki jih tlačí noč in dan ter jim krade ljubi mir in sladko spanje. Kdo bi pač ne ljubil teh svojih največjih dobrotnikov, kateri so zanj toliko dobrega storili in trpeli, ki so ga odgojili in preskrbeli, ki še zdaj zanj skrbé in se trudijo, kolikor morejo.

In kako nam je svojo ljubezen do staršev izkazovati? V to nam je zgled mladi Tobija, o katerem je mati rekla, da je bil staršem svetloba oči, podpora starosti in tolažba življenja. (Tob. 10, 4.) Tudi v posvetnej zgodovini imamo lep zgled otroške ljubezni. Brata Kleobis in Biton sta svojo mater tako ljubila, da sta jo sama na vozu v tempelj peljala, ko je morala iti darovat, a ni bilo živine, ki bi jo bila peljala. — Tako moramo tudi mi v dejanji svoje starše ljubiti; vselej moramo pripravljeni biti, postreči jim in dobrote izkazovati, kolikor le moremo; nasproti pa se moramo vsega izogibati, kar bi jih žalostilo. Otroci, ki svoje starše ljubijo in jim radi pomagajo pri delu, imajo potrpljenje z njihovimi slabostmi, v žalosti jih tolažijo, v boleznih jim strežejo, in jim oskrbē vse, česar potrebujejo ter jim tako lehčajo težave starih dni, dobro vedoč, da staršem in učiteljem ne morejo nikoli toliko dati, kolikor so od njih prejeli.

Ljubite torej svoje starše, in ne žalite jih, nego storite jim dobro, kolikor morete. Zapómnite si, kar modri Sirah govori: „Sin, podpiraj starost svojega očeta, in ne žali ga v njegovem življenji. Kako grdó slovī, kdor očeta zapustí, in proklet je od Bogá, kdor mater razsrđi.“ (3, 14, 18.)

3. Otroci morajo svoje starše ubogati. Sv. pismo nam to zapoved ostro priporočá z besedami: „Otroci! bodite pokorni staršem v vseh rečeh; zakaj to je dopadljivo Gospodu. (Kol. 3, 20.)

In Mozes je v starem testamentu zapovedal staršem nepokornega sina s smrtjo kaznovati. (V. Moj. 18—22.) Da otroci starše ubogajo, to je tudi prav pametno, ker starši so naši prvi predstojniki. Vsacega vikšega pa moramo ubogati. Dalje imajo starši dolžnost, da nas k pridnosti in čednosti napeljujejo, kar uči sv. Pavel, rekoč: „In vi očetje! nikar ne dražite svojih otrok k jezi, nego vzredite jih v podučenji in svarjenji Gospodovem.“ Če pa imajo starši dolžnost nas od hudega odvrāčevati in k dobremu napeljevati, tedaj moramo tudi mi imeti dolžnost, ubogati jih; kajti čemu bi bile njihove besede, opomini in zapovedi, ako nam ne bi bilo treba jih ubogati. Zgledi sv. pisma nam to potrjujejo. Očak Jakob je poslal svojega sina Jožefa k bratom na polje, in Jožef je takój odšél, ko je bil očetovo povelje slišal. — Stari Tobija je poslal svojega sina v daljno mesto, da bi mu dolgove iztirjal, in njegov sin je takój ubogal in šél. Mladi Tobija je očetu rekel: „Oče, vse bom storil, kar koli si mi zapovedal.“ (Tob. 5, 1.)

Tako radovoljno moramo tudi mi povelja svojih staršev izpolnjevati. Brez godrnjanja in obotavljanja moramo ubogati, ako nam ukažejo kaj delati, bodi si domá ali na polji, ako nas pošljejo v šolo ali v cerkev, ako nas opominjajo k čednosti ali pridnosti. Ako nam rekó, da po noči ne smemo od doma iti, da ne smemo s hudobnimi osobami občevati, da ne smemo na nevarne kraje hoditi, moramo jih zvesto ubogati. Samo tedaj jih nismo dolžni ubogati, ako nam bi kaj hudega veleli storiti, recimo: krasti, koga poškodovati i. t. d.

Nekateri otroci se pa izgovarjajo, da jim je včasih silno težavno povelja staršev izpolnjevati. Mogoče; ali ti naj vendar pomislijo, ali niso njihovi starši že sto in stokrat storili za nje, kar jim je bilo tudi težavno. In kakšna bi bila ta pokorščina, storiti samo to, kar je lehkega? Bodite tedaj pokorni svojim staršem. Materini glas je najljubši in očetove besede so najbolj do-

brovoljne. Nobena sila ni tako mila, kakor očetova, nobena gosposka ni tako dobrohotna, kakor oče in mati. Bodite pokorni, da se vam bode dobro godilo na zemlji, kajti modri Sirah pravi: „Otroci, poslušajte očetova povelja in delajte tako, da vam bode dobro.“

To so tedaj dolžnosti otrok do staršev; namreč spoštovanje, ljubezen in pokorščina. Spolnujte te dolžnosti in ne dajajte s svojim obnašanjem staršem vzroka, da bi morali čez vas tožiti. Če starši čez vas tožijo, to je pač slabo znamenje za vas, ker le izprideni in spačeni otroci delajo svojim staršem žalost in britkost. Enkrat bodele gotovo vsi spoznali, da niste prav delali, a takrat bode že prepozno.

Po naravnem redu gredó starši pred otroci v grob. Kadar bodo vaši starši v grob položeni, takrat se bodele večkrat spominjali besed, s katerimi ste jih žalili, in dejanj, s katerimi ste jih dražili; takrat bodele želeli, da se ne bi bili nikdar tako grdo vedli ali — zamán! Takrat bodele želeli, da bi še imeli starše, da bi jim mogli kaj dobrega storiti, ali te želje bodo zastonj. Zdaj je čas, zdaj mislite na to, kako bi svojim staršem delali veselje; zdaj se izogibljite vsega, kar jih žalosti in storite samo to, kar jih veseli.

J. S—a.

Prince Evgenij, avstrijski vojskovodja.

Bilo je 1683. leta, ob onej dōbi, ko so se pripravljali Turki Dunaj oblegat, da se pride iz Francoskega mlad človek k cesarju na Dunaj za vojaka ponujat. Tujec je bil majhene, borne postave, ali njegove žive, črne oči bile so izraz velicega poguma in duhovitosti. Mladenič se je zval: prince Evgenij.

Kdo bi si bil takrat samo mislil, da bode to imé kdaj zaslovélo po vsem avstrijskem cesarstvu in da bodo sovražniki cesarstva trepetali pred tem imenom!

Prince Evgenij je iz italijanske rodovine, a rojen in vzrejen je bil na Francoskem.

V desetem letu svoje dōbe je zgubil očeta,

od katerega je bil za duhovski stan namenjen, a v njem se je že v najmlajših letih vzbudilo veselje do vojaščine. Njegova mati, ki je na francoskem dvoru živela, zamerila se je in je bila izgnana. Ta dogodba in pa to, da ni mogel niti najnižje stopnje dobiti v francoskej armadi, da-si je bil v vseh vojaških vedah izobražen, gnalo ga je drugam. Takó je prišel iz Francoskega na Dunaj, in cesar Leopold I. ga je prav prijazno sprejel v vojaško službo. Vojna s Turkom je dala kmalu priložnost mlademu princu, da je mogel opravičiti zaupanje, ki ga je imel cesar do njega. Užé pri bitki za osvobojenje Dunaja se je Evgenij takó junaško obnašal, da ga je vojvoda Karl lotarinški posebno pohvalil, a to je storilo, da je cesar dvajset let starega mladeniča